

Curs opțional pentru liceu

ISTORIA EVREILOR

HOLOCAUSTUL

Curs opțional – “Istoria evreilor.Holocaustul.”

Liceu - 1 oră / săptămână

I. NOTĂ DE PREZENTARE

Elaborarea și aplicarea noului curriculum au în vedere, între altele, posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învățare printr-o ofertă curriculară flexibilă, adaptată specificului școlii și intereselor elevilor.

Problema Holocaustului a devenit o temă centrală în cultura și sistemul educațional al multor țări, reflectându-se semnificativ în curriculum național, în cel formal sau nonformal, în reprezentările media, în cultura populară.

Abordarea Istoriei evreilor și Holocaustului se recomandă a fi una interdisciplinară, interculturală, globală integrată și contextuală, la nivel național, regional, european și internațional , cu perspective de tip istoric, literar-artistic, psihologic, teologic, etic, sociologic, pedagogic, ș.a.

Problematika predării Holocaustului este una continuă, atinge toate vârstele, cu focalizări speciale asupra celor aflați sub incidența sistemului educațional, toate instituțiile statului, întreaga societate civilă.

Opționalul pornește de la competențele generale ale disciplinei, definite în programa de trunchi comun și deduce noi competențe specifice care vor fi realizate prin operarea cu noi conținuturi vizând teme, capitole care nu sunt cuprinse în programa de trunchi comun. Programa cuprinde noi competențe specifice, în corelare cu cele deja existente în programa de trunchi comun, precum și conținuturi cu ajutorul cărora se pot construi aceste competențe.

I ARGUMENTE ÎN FAVOAREA ACESTUI CURS

- Inexistența unui curs cu această tematică.
- Practicarea la nivel european a unor cursuri și programe educaționale complexe cu această tematică. (Anglia, Franța, Italia, Polonia, Suedia, Ungaria, Belgia)

- Aderarea României la declarația finală adoptată la Forumul Internațional al Holocaustului de la Stockholm (26-28 ianuarie 2003), adoptată de către țările membre ale *Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research*, grup creat în 1998, la inițiativa premierului suedez Goran Persson, având ca obiective promovarea educației care să amintească de tragedia Holocaustului, precum și stimularea cercetării istorice a acestui tragic fenomen.
- Contribuția la succesul proiectului ERIAD (Educația Împotriva Rasismului, Antisemitismului și Discriminării) – inițiat de M.E.C.T., și care își propune continuarea și dezvoltarea programelor derulate în școlile românești pentru combaterea tuturor formelor de discriminare (discriminare de gen, socio-economică, culturală și rasială) și extinderea preocupărilor din acest domeniu prin cooperarea cu alte ministere și instituții reprezentative ale societății civile.
- Participarea profesorului la cursurile de formare în vederea predării Holocaustului în școlile din România organizate de Centrele metodico-științifice abilitate de M.E.C.
- Necesitatea extinderii cunoștințelor, competențelor și atitudinilor din afara trunchiului comun.
- Propuneri M.E.C. pentru anul 2004 în sensul dezvoltării programelor educaționale despre Holocaust. (10 decembrie 2003)
- Stimularea motivației elevilor față de acest fenomen și de obiectul de studiu implicit.
- Dorința de a oferi cunoștințe avansate despre această catastrofă umană.
- Prezervarea memoriei celor care au suferit.
- Încurajarea actorilor educaționali în reflecția adâncă asupra problemelor pe care le ridică predarea Holocaustului pentru lumea contemporană.
- Dorința profesorului de a contribui într-o manieră mai hotărâtă la cunoașterea unor aspecte deosebite ale istoriei universale din secolul XX la educarea tinerilor în sensul respectării trecutului, uneori plin de suferință.
- Identificarea cadrului geografico-istoric general în care s-a format și a evoluat poporul evreu.
- Dobândirea de cunoștințe despre civilizația, cultura și religia poporului evreu.
- Contextualizarea evoluției poporului evreu în istorie.
- Integrarea istoriei evreilor din România istoriei evreilor din Europa.
- Identificarea cadrului geografico-istoric general în care a avut loc Holocaustul.
- Înțelegerea contextului internațional și a cauzelor care au generat Holocaustul.
- Definierea Holocaustului.

- Recunoașterea principalelor aspecte legate de desfășurarea fenomenului.
- Evidențierea etapelor acestuia.
- Integrarea Holocaustului, ca fenomen istoric, în epocă.
- Recunoașterea aspectelor esențiale ale evoluției istorice și a raporturilor dintre românii majoritari și evreii minoritari.
- Căpătarea propriei poziționări față de fenomen.

III. COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea informației provenite din surse istorice primare și secundare.
2. Dezvoltarea vocabularului istoric în cadrul comunicării orale și scrise.
3. Rezolvarea de probleme, prin aplicarea metodelor, tehnicilor și procedeeleor specifice istoriei.
4. Integrarea cunoștințelor provenite de la alte discipline.
5. Stimularea interesului pentru cunoaștere și dezvoltarea unor atitudini pozitive față de sine și față de ceilalți.

IV. VALORI ȘI ATITUDINI

1. Informațiile incluse în această programă nu vor fi considerate un scop în sine, ci mijloace pentru formarea intelectual – civică.
2. Valoarea noilor cunoștințe și conținuturi, perceperea corectă a acestora, poate da naștere unor noi atitudini corecte asupra fenomenului istoric prezentat.
3. Afirmarea nestingherită a personalității elevului.
4. Conștientizarea raportului de identitate și diferență în relaționarea individului cu mediul social.
5. Înțelegerea rolului istoriei recente.
6. Înțelegerea rolului istoriei în viața prezentă și ca factor de predicție a schimbărilor.
7. Stimularea interesului pentru lectură și cercetarea surselor istorice.
8. Asumarea critică a rolurilor care decurg din apartenența la diferite identități (rasă, etnie, confesiune, națiune, corp social, sex, profesie).

V. LISTA DE CONȚINUTURI

Istoria evreilor. Holocaustul

Cap. 1 Evreii în lumea antică și medievală.

Cap.2 Istoria evreilor din România.

Cap. 3 Despre antisemitism.

Cap. 4. Holocaustul.

Cap. 5 Cetățeni români – *Drepti ai popoarelor*. Acțiuni de solidaritate a românilor cu evreii.

Cap. 6 Mărturii ale supraviețuitorilor.

Cap. 7 Perceperea Holocaustului în perioada postbelică.

Cap. 8 Evreii în lumea contemporană.

Cap. 9 Contribuția evreilor la dezvoltarea patrimoniului cultural și economic românesc.

VI. COMPETENȚE SPECIFICE ȘI DOMENII DE CONȚINUT

COMPETENȚE SPECIFICE	DOMENII DE CONȚINUT CONȚINUTURI
<p>1.1. Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți.</p> <p>1.2. Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-o epocă istorică.</p> <p>1.3. Plasarea evenimentelor și proceselor istorice.</p> <p>1.4. Analiza informațiilor dintr-un document prin metode comparative.</p>	<p>Cap. 1 Evreii în lumea antică și medievală.</p> <p>a. Evreii în spațiul antic european : Imperiul Roman.</p> <p>b. Evreii în evul mediu european : statut juridic, economic și cultural.</p> <p>c. Prezența evreilor în Țările Române (sec. XV-XVIII).</p>
<p>2.1 Exprimarea unei opinii în limbajul adecvat istoriei.</p> <p>2.2 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția societății.</p> <p>2.3 Examinarea consecințelor directe și indirecte a acțiunii umane.</p> <p>2.4 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-o epocă istorică.</p> <p>2.5 Analizarea factorilor politici, sociali, economici, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți.</p> <p>2.6 Construirea de afirmații pe baza surselor și formularea de concluzii relative la sursele istorice.</p> <p>2.7 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane.</p>	<p>Cap. 2 Istoria evreilor din România.</p> <p>a. Statutul evreilor din România înainte de 1878.</p> <p>b. Evreii din România între 1878-1919. De la marginalizare la emancipare.</p> <p>c. Emanciparea evreilor.</p> <p>d. Evreii din România între 1919-1938.</p> <p>e. Statutul juridic al evreilor din România Mare.</p> <p>f. Participarea evreilor la viața cotidiană.</p> <p>g. Manifestări ale mișcării antisemite (1919-1938).</p> <p>h. Începuturile legislației antisemite; guvernarea Goga - Cuza.</p> <p>i. Noul antisemitism (1938-1944)</p> <p>j. Emigrarea evreilor din România .</p>
<p>3.1 Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări orale sau scrise.</p> <p>3.2 Exprimarea acordului / dezacordului în raport cu un eveniment istoric.</p>	<p>Cap. 3 Despre antisemitism.</p> <p>a. Forme de intoleranță: rasism, xenofobie, excluziuni,</p>

<p>3.3 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diverse situații.</p> <p>3.4 Utilizarea adecvată a coordonatelor temporale spațiale relative la un subiect istoric</p>	<p>marginalizare.</p> <p>b. Antisemitismul: definiție, concepte, accepțiuni.</p> <p>c. Evoluția antisemitismului: de la societatea antică la cea modernă.</p> <p>d. De la naționalismul modern , la nazism.</p> <p>e. Exarcebarea antisemitismului. Antisemitismul lui Adolf Hitler.</p>
<p>4.1 Folosirea limbajului adecvat în cadrul unei prezentări orale sau scrise.</p> <p>4.2 Extragerea informației esențiale dintr-un mesaj.</p> <p>4.3 Exprimarea acordului / dezacordului în raport cu un context social.</p> <p>4.4 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diverse contexte.</p> <p>4.5 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice.</p> <p>4.6 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane</p> <p>4.7 Recunoașterea și acceptarea interculturalității.</p> <p>4.8 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse.</p>	<p>Cap. 4. Holocaustul.</p> <p>a. Ce este Holocaustul ? Terminologie</p> <p>b. Primii măsuri privind Holocaust.</p> <p>c. Politica de exterminare a evreilor din Europa..</p> <p>d. Situația economică, socială și politică a evreilor din România în anii războiului.</p> <p>e. Organizarea comunității evreiești în perioada Antonescu</p> <p>f. Capitolul românesc al Holocaustului. Legislația</p> <p>g. Regimul Antonescu și evreii (1940-1944). -reprimarea evreilor din Basarabia, Bucovina și Transnistria (1941-1942). Situația evreilor din aceste teritorii, după 1942.</p> <p>h. Evreii din Transilvania de Nord sub regimul horthyst (mai-iunie 1944).</p>
<p>5.1 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diverse contexte.</p> <p>5.2 Încadrarea unui eveniment sau a unei serii de evenimente într-un context</p>	<p>Cap. 5 Cetățeni români – Drepturi ai popoarelor. Acțiuni de</p>

<p>cronologic.</p> <p>5.3 Plasarea evenimentelor și procesor istorice într-un context istoric mai larg, românesc sau universal.</p>	<p>solidaritate a românilor cu evreii.</p>
<p>6.1 Recunoașterea unui context economic, social politic, cultural istoric</p> <p>6.2 Extragerea informației esențiale dintr-un mesaj.</p> <p>6.3 Recunoașterea asemănărilor și diferențelor dintre sine și celălalt, dintre persoană, dintre grupuri.</p> <p>6.4 Înțelegerea mesajelor surselor istorice scrise, vizuale și de istorie orală.</p> <p>6.5 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diferite contexte.</p> <p>6.6 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse.</p>	<p>Cap. 6 Mărturii ale supraviețuitorilor.</p> <p>a. Istorie orală.</p> <p>b. Jurnale și hârtii personale.</p> <p>c. Memorii.</p>
<p>7.1 Analizarea factorilor politici, sociali, economic, culturali care alcătuiesc imaginea unei societăți.</p> <p>7.2 Recunoașterea continuității, schimbării și a cauzalității în evoluția socială.</p> <p>7.3 Examinarea consecințelor directe și indirecte ale acțiunii umane</p> <p>7.4 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg.</p> <p>7.5 Exprimarea acordului / dezacordului în raport cu un context social.</p> <p>7.6 Analiza critică a acțiunii personalităților și grupurilor umane în diferite contexte.</p>	<p>Cap. 7 Perceperea Holocaustului în perioada postbelică.</p> <p>a. Antisemitismul contemporan. Forme de manifestare.</p> <p>b. Negarea Holocaustului.</p> <p>c. Politica regimurilor comuniste față de evrei.</p>
<p>8.1 Recunoașterea și acceptarea perspectivelor multiple asupra faptelor și proceselor istorice.</p> <p>8.2 Recunoașterea continuității schimbării și a cauzalității în evoluția socială.</p> <p>8.3 Recunoașterea și acceptarea interculturalității.</p> <p>8.4 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate.</p> <p>8.5 Plasarea evenimentelor și proceselor istorice într-un context istoric mai larg.</p> <p>8.6 Alcătuirea planului unei investigații, a unui proiect personal sau de grup utilizând resurse diverse.</p>	<p>Cap. 8 Evreii în lumea contemporană.</p> <p>a. Sionismul.</p> <p>b. Constituirea statului Israel.</p> <p>c. Conflictul din Orientul Apropiat. Palestina și Israel.</p> <p>d. Israelul azi.</p>
<p>9.1 Aprecierea valorilor trecutului prin raportarea la actualitate.</p> <p>9.2 Recunoașterea asemănărilor și diferențelor dintre sine și celălalt, dintre persoane, dintre grupuri.</p> <p>..9.3 Recunoașterea continuității schimbării și a cauzalității în evoluția societății.</p>	<p>Cap. 9 Contribuția evreilor la dezvoltarea patrimoniului economic și cultural românesc.</p>

Ațiuni practice atașate cursului.

- a. Vizitarea unui muzeu evreiesc, unei sinagogi, unui cimitir evreiesc.

VII. SUGESTII METODOLOGICE

1. Probe orale clasice și tip “debate”.
2. Probe scrise cu itemi semi-obiectivi și obiectivi.
3. Folosirea unor metode active: descoperirea, problematizarea, demonstrația argumentată, pentru formarea unor competențe trainice.
4. Realizarea de observații pe fișe proprii de lucru, studii de caz, dezbateri argumentate.
5. Operarea cu diferite alternative (reale sau imaginate) pentru descoperirea adevărului istoric.
6. Elaborarea de referate, proiecte sau portofolii, individuale sau în grup.
7. Citirea și comentarea textelor istorice. Explicarea utilității izvoarelor istorice.
8. Exerciții de localizare a evenimentelor desfășurate în același timp reflectate într-un document istoric.
9. Exerciții de exprimare a evenimentelor cu ajutorul unor cuvinte (noțiuni istorice) specifice. Exerciții de definire și folosire adecvată a termenilor istorici.
10. Realizarea de eseuri care să conțină termeni istorici adecvați. Exerciții de selectare a sensului corect al termenilor istorici. Exerciții de folosire adecvată a termenilor care și-au schimbat semnificația inițială.
11. Utilizarea gândirii critice și investigației.
12. Integrarea noilor tehnologii în procesul de predare-învățare.
13. Imaginarea de dialoguri între personalități istorice. Asumarea rolului unei personalități istorice. Compararea mai multor documente care prezintă aceeași problemă istorică. Folosirea jocului de simulare în prezentarea unor evenimente istorice. Vizionarea unor filme didactice și comentarea acestora.
14. Exerciții de stabilire a ordinii logice a unor evenimente. Ordonarea mai multor evenimente pe o axa a timpului. Exerciții de citire a unor fraze cronologice, grafice, tablouri sinoptice. Citirea și comentarea textelor istorice. Exerciții de citire a hărților istorice. Exerciții de amplasare pe o harta *albă* a unor evenimente studiate. Vizitarea muzeelor pentru observarea materialului arheologic și de arhivă. Exerciții de

ierarhizare a cauzelor unui eveniment sau proces istoric. Alcătuirea de biografii și portrete ale personalităților istorice. Consultarea unor lucrări de referință (dicționare, bibliografie). Alcătuirea unui glosar de termeni. Exerciții de identificare a problemelor principale existente într-un text. Alcătuirea fișelor de lectură. Alcătuirea unui plan de investigație istorică. Realizarea de proiecte personale și de grup.

15. Introducerea dimensiunii axiologice în predarea – învățarea istoriei este un scop principal. Pornind de la caracteristicile generale ale demersului didactic centrat pe dimensiunea axiologică a activităților de predare- învățare , în activitatea curentă a profesorului de istorie, pot fi identificate următoarele roluri:

- a. creator de curriculum: creează situații de învățare pornind de la programele școlare, dezvoltă programa școlară, mediază relația elevului cu sursele de învățare specifice istoriei;
- b. consilier: încurajează stilurile și parcursurile individuale de învățare, susține dezvoltarea aptitudinilor personale, oferă instrumente de autocunoaștere ;
- c. moderator: moderează relațiile dintre elevi din perspectiva comunicării și a comportamentului civic;
- d. partener: colaborează cu fiecare elev sau cu grupul de elevi din perspectiva în realizarea demersului didactic ;
- e. evaluator: propune criterii de evaluare, monitorizează activitatea de evaluare a produselor activității, proiectează demersuri diagnostice;
- f. model: se comportă exemplar în acțiunea de proiectare, structurare și valorificare a curriculum-ului;

VIII. REPERE BIBLIOGRAFICE.

1. Ancel Jean, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască. (1933-1944)*, Vol.1, Partea întâi, Partea a doua, Vol. 2, Partea întâi, Partea a doua, Ed. Hasefer, București, 2001.
2. Idem, *Transnistria*, Vol. I-II, Ed. Atlas, București, 1998.
3. Badea Marin, *Germani împotriva lui Hitler*, Ed. Dacia, Cluj –Napoca, 1980.
4. Benjamin Lya, *Prigoană și rezistență în istoria evreilor din România (1940-1944)*, Ed. Hasefer, București, 2001.
5. Braham L. Randolph , *Politica genocidului*, Ed. Hasefer, București, 2003.

6. Călinescu G., *Istoria literaturii romane. De la origini până în prezent.*, Ed. Minerva, București, 1982.
7. Dawidowicz S. Lucy, *Războiul împotriva evreilor (1933-1945)*, Ed. Hasefer, București, 1999 .
8. Gotz Aly, *Soluția finală*, Ed. Hasefer, București, 2001.
9. Hilberg Raul, *Exterminarea evreilor din Europa*, vol.I, Ed. Hasefer, București, 1997.
10. Iancu Carol, *Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare.*, Ed. Hasefer, București, 1996.
11. Idem, *Emanciparea evreilor din România (1913-1919)*, Ed. Hasefer, București, 1998.
12. Idem, *Evreii din România. De la emancipare la marginalizare (1919-1938)*, Ed. Hasefer, București, 2000
13. Idem, *SHOAH în România. Evreii în timpul regimului Antonescu (1940-1944)*, Ed. Polirom, Iași, 2001.
14. Ioanid Radu, *Evreii sub regimul Antonescu*, Ed. Hasefer, București, 1998.
15. Johnson Paul, *O istorie a evreilor*, Ed. Hasefer, București, 2001 .
16. Kuller Hary, *Evreii în România anilor 1944-1949 – evenimente, documente, comentarii*, Ed. Hasefer, București, 2002.
17. Lustig Oliver, *Dicționar de lagăr*, Ed. Hasefer, București, 2002.
18. Mircu Marius, *Oameni de omenie în vremuri de neomenie*, Ed. Hasefer, București, 1996.
19. Oișteanu Andrei, *Imaginea evreului în cultura română*, Ed. Humanitas, București, 2001.
20. Ornea Z. *Anii treizeci. Extrema dreaptă românească.*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1996.
21. Platon Florin-Alexandru, *Geneza burgheziei în Principatele Române*, Ed. Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1997,
22. Rosen Avram, *Contribuția evreilor la progresul industrial în România interbelică*, Ed. Hasefer, București, 2002.
23. Poliakov Leon, *Istoria antisemitismului, (vol.I-4)*, Ed. Hasefer, București, 1999.
24. Scurtu Ioan, *Minoritățile naționale din România*, vol I-III (1918-1938), București 1995-1999
25. Rozen Marcu, *The Holocaust under the Antonescu's government.*, A.R.J.V.H., Bucharest, 2004.
26. Shafir Michael, *Între negare și trivializare prin comparație. Negarea Holocaustului în țările postcomuniste din Europa Centrală și de Est.*, Ed. Polirom, Iași, 2002.

27. Volovici Leon, *Ideologia naționalistă și problema evreiască în România anilor '30*, Ed. Humanitas, București, 1995.
28. Zeletin Ștefan, *Burghezia română*, Ed. Humanitas, București, 1991.
29. xxx, *Istoria Românilor*, Ed. Enciclopedică, vol. VII, tom I,II, coordonator academician Dan Berindei, vol. VIII, coordonator profesor universitar dr. Ioan Scurtu, București, 2003.
30. xxx, *Martiriul evreilor din România (1940-1944). Documente și mărturii*, Ed. Hasefer, București, 1991.
31. xxx, *O istorie a evreilor din România în date, vol. I, (De la începuturi, până la 1919), vol. II, (1921-1944)*, Ed. Hasefer, București, 2000.
32. xxx, *România în anii celui de-al doilea război mondial*, vol 1, Ed. Militară, București, 1989.
33. xxx, *Anuarul de Istorie Orală (A.I.O)* , Institutul de Istorie Orală, Nr. 1/1998 și Nr. 2/2001, Cluj.